

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PhDr. Dušan Pribík

Interaktívna prezentácia na hodinách dejepisu vyučovaných metódou CLIL

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: PhDr. Dušan Pribík

Kontakt na autora: Gymnázium Konštantínova 2, Konštantínova 2, Prešov,
skola@gk2-po.sk

Názov OPS/OSO: Interaktívna prezentácia na hodinách dejepisu vyučovaných
metódou CLIL

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Lenka Krajňáková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

PowerPointova prezentácia, metóda CLIL, Francúzska revolúcia

Anotácia

Záverečná práca sa týka vytvorenia interaktívnej prezentácie na tému francúzska revolúcia na hodiny dejepisu vyučovaných metódou CLIL. Cieľom práce je poskytnúť metodiku na vytvorenie takejto prezentácie a jej použitie na hodinách dejepisu.

Práca vyzdvihuje pozitíva takejto vyučovacej pomôcky, ako pre žiakov, tak aj pre učiteľov. Pre žiakov prezentácia uľahčuje pochopenie tak náročnej témy, akou francúzska revolúcia vyučovaná v anglickom jazyku je a robí vyučovaciu hodinu pre žiakov atraktívnejšou. Pre učiteľa je to určite spôsob uľahčenia si práce a získania času na hodine pre iné aktivity.

Práca opisuje, ako sa vytvárala táto prezentácia, hlavné zásady pri vyučovaní metódou CLIL a opisuje hodiny, na ktorých sme túto prezentáciu využili.

OBSAH

ÚVOD	3
1 METÓDA CLIL	4
1.1 Ciele CLIL	4
1.2 Realizácia metódy CLIL	5
1.3 Hodnotenie študenta na hodine	5
2 VYTVORENIE INTERAKTÍVNEJ PREZENTÁCIE V ANGLICKOM JAZYKU NA TÉMU FRANCÚZSKA REVOLÚCIA	7
2.1 Pozadie, písmo, obrázky	8
2.2 Text v anglickom jazyku	8
2.3 Zvuk v interaktívnej prezentácii	9
2.4 Videá v interaktívnej prezentácii	10
2.5 Animácie v interaktívnej prezentácii	10
2.6 Prepojenie a ovládanie snímok	13
2.7 Prepojenie snímok s hypertextovými odkazmi	15
3 ŠTRUKTÚRA INTERAKTÍVNEJ PREZENTÁCIE A JEJ POPIS	16
3.1 Úvod	16
3.2 Prvá sekcia	17
3.3 Druhá sekcia	18
3.4 Tretia sekcia	21
3.5 Štvrtá sekcia	22
3.6 Piata sekcia	23
3.7 Siedma sekcia	24
Záver	26
Zoznam bibliografických zdrojov	27
Zoznam príloh	28

ÚVOD

Vyučovanie dejepisu je niekedy náročný, niekedy menej náročný proces. Ešte náročnejším sa ale stáva ešte vtedy, ak je vyučovaný metódou CLIL. Ide o vyučovanie odborného predmetu v inom jazyku, ako je materinský jazyk. Používa sa najmä na bilingválnych gymnáziách. To, aký efekt budú mať takto vyučované hodiny záleží od viacerých faktorov. Premennými v tomto ohľade sú učiteľ a žiaci. U učiteľa ide najmä o to, aký je zdatný odborne a jazykovo a akú vyučovaciu metódu použije. U žiakov ide okrem prístupu k predmetu dejepis aj o jazykové schopnosti a samozrejme ich celkový záujem o poznanie.

V tejto práci sa zameriame uľahčenie vyučovania dejepisu v anglickom jazyku tým, že tradične náročnú a pre žiakov nie veľmi atraktívnu tému ako je Francúzska revolúcia spracujeme do podoby interaktívnej prezentácie (IP). Ide teda o vytvorenie vyučovacej pomôcky, ktorá má za cieľ zefektívniť vyučovací proces, zatraktívniť osvojovanie si nového učiva pre žiakov, reflektovať ich dosiahnuté poznatky o danej téme a v neposlednom rade uľahčiť prácu učiteľovi pri príprave na vyučovanie, ako aj prezentácii učiva.

Interaktívna prezentácia nemá za cieľ nahradiť učiteľa vo vyučovacom procese. Jeho poznatky, ako aj ich prezentovanie formou rôznych vyučovacích metód sú nenahraditeľné. Interaktívna prezentácia je len vhodným doplnkom pri vyučovacom procese, ktorý je moderný, názorný, prítlačlivý.

Podľa školského vzdelávacieho programu sa tematický celok Francúzska revolúcia vyučuje na štyroch vyučovacích hodinách. Rovnako je to aj v našom školskom vzdelávacom programe pre bilingválne štúdium. Prvá hodina je venovaná príčinám a začiatku revolúcie, druhá hodina priebehu revolúcie do jakobínskeho teroru, tretia jakobínskemu teroru a porovnanie písomných prameňov Deklarácia práv človeka a občana a Zákona o podozrivých a štvrtá hodina sa venuje koncu revolúcie jej dôsledkom. Interaktívna prezentácia tak zahrňuje všetky tieto časti.

Cieľom tejto práce je ponúknuť metodiku na vytvorenie a použitie interaktívnej prezentácie na tému francúzska revolúcia na hodinách dejepisu vyučovaných v anglickom jazyku. Práca poukazuje na pozitíva, ktoré vyplývajú z používania takejto vyučovacej pomôcky.

Prácu sme rozdelili na tri časti. Prvá časť sa teoreticky zaoberá metódou CLIL a ponúka naše praktické skúsenosti s vyučovaním dejepisu v anglickom jazyku. Druhá časť detailne popisuje vytvorenie prezentácie od výberu témy, cez zvolenie vhodného pozadia, anglického textu, obrazové materiály, filmy, či zvuky. Práca ponúka aj technické zručnosti pri zostavovaní IP, prepojenia jednotlivých snímok, prípravy videí, zvukov a hypertextových prepojení. Tretia časť ponúka vzor prakticky odučenej hodiny s ponúkanou prezentáciou.

Veríme, že touto prácou sa nám podarí uľahčiť prácu pedagógov a skvalitniť vyučovací proces na bilingválnych gymnáziách s vyučovacím jazykom anglickým.

1 METÓDA CLIL

CLIL je skratka pre anglické slová *Content and Language Integrated Learning*, čo v preklade je integrované obsahové a jazykové vzdelávanie. V praxi to znamená vyučovanie odborného predmetu v cudzom jazyku, teda študent sa učí ako obsah odborného predmetu, tak aj cudzí jazyk. Metódou CLIL môže byť vyučovaný celý predmet, alebo len jeho časť. Na našej škole sa v druhom ročníku (do ktorého spadá téma Francúzska revolúcia) vyučuje dejepis v anglickom jazyku celý.

Hoci niektorí autori (G. Baladová, K. Sladkovská)¹ odlišujú CLIL od bilingválneho vzdelávania argumentujúc, že bilingválne vyučovanie je zamerané len na znalosti z daného odboru, pre účely tejto práce sme zvolili názov CLIL aj pre bilingválne vzdelávanie. Myslíme si totiž, že aj bilingválne vzdelávanie výrazne prospieva učeníu sa jazyka samotného (lexika, gramatika, komunikácia, čítanie). To uznáva aj I. Pavlov, keď tvrdí, že v našich podmienkach sa takéto vyučovanie často označuje ako bilingválne.²

1.1 Ciele CLIL

CLIL nie je jednotná metodika, ale pokrýva množstvo metód, ktoré umožňujú efektívnejšie a atraktívnejšie vyučovanie v cudzom jazyku. Špecifickosť postavenia cudzieho jazyka v tejto metodike spočíva v tom, že cudzí jazyk tu nie je len cieľom vzdelávania, ale aj prostriedkom, pomocou ktorého sa vzdelanie získava. Inými slovami, učiteľ zároveň učí predmet aj cudzí jazyk, a ten sa stáva médiom vyučovania, t.j. pracovným jazykom.³ Výhodou je, že okrem poznatkov z odborného predmetu sa študent učí aj cudziemu jazyku a to nie gramaticko-prekladovou formou, ktorá pretrváva v našom edukačnom systéme, ale komunikačnou formou, resp. formou čítania s porozumením. Študent musí porozumieť učivu a musí ho aj zreprodukovať, resp. vysloviť svoj vlastný názor. Tým sa rozširujú jeho jazykové zručnosti, ako aj slovná zásoba.

Naučená slovná zásoba sa dá aj spätne použiť na hodinách anglického jazyka. Napríklad ľudské telo, faunu a flóru, geografické názvy, či historické pojmy, ktoré môžu v konečnom dôsledku využiť aj na maturitnej skúške.

Správa Európskej kancelárie Eurydice s finančnou podporou Európskej komisie zovšeobecňuje ciele vyučovania metódou CLIL nasledovne:

- prípravu žiakov na život vo viac internacionalizovanej spoločnosti a zabezpečenie ich lepších predpokladov umiestnenia sa na pracovnom trhu (sociálno-ekonomické ciele);
- odovzdanie žiakom hodnôt tolerancie a rešpektovania iných kultúr pomocou cieľového jazyka CLIL (sociálno-kultúrne ciele)
- umožnenie žiakom rozvíjať svoje jazykové zručnosti, ktoré zdôrazňujú efektívnu komunikáciu, motiváciu žiakov naučiť sa jazyky ich využívaním na reálne praktické účely (jazykové ciele);

¹ BALADOVÁ, G. *Výuka metódou CLIL*. 2009. [online] [cit. 1.4. 2013]. Dostupné na internete: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/ZVAB/2965/VYUKA-METODOU-CLIL.html>>

² PAVLOV, I. *Aktívne učenie sa žiakov metódou CLIL*. str. 2

³ MENZLOVÁ, B. *Didaktická efektívnosť metódy CLIL na prvom stupni ZŠ vo vyučovaní cudzích jazykov*. 2008. ŠPÚ: Bratislava, str. 7. [online] [cit. 30.4.2013]. Dostupné na internete: <http://www.statpedu.sk/files/documents/experimentalne_overovania/projekt_didakticka_efektivnost_metody_clil.pdf>

- umožňuje žiakom rozvíjať svoje predmetové znalosti a vzdelávacie schopnosti stimulujúce asimiláciu učiva pomocou rôznych inovačných prístupov (vzdelávacie ciele).⁴

1.2 Realizácia metódy CLIL

Na základe našich skúseností môžeme konštatovať, že vzdelávanie odborného predmetu v cudzom jazyku musí mať svoju postupnosť. Je samozrejmé, že žiaci by mali byť zbehlí v danom jazyku, preto časové dotácie na výučbu cudzieho jazyka, resp. druhého vyučovacieho jazyka (v našom prípade anglický jazyk) by mohli byť posilnené. My sme pre predmet dejepis (ale aj občianska náuka) vypracovali vlastné učebné texty v anglickom jazyku (príloha 1), ale nepoužívame ich hneď od prvej hodiny. V prvom polroku prvého ročníka bilingválneho štúdia (jedna hodina týždenne) je dejepis vyučovaný v slovenskom jazyku, ale niektoré pojmy prekladáme do jazyka anglického (periodizácia, názvy plodín a surovín, niektoré vojenské pojmy). Od druhého polroka sa vyučuje v anglickom jazyku (tematický celok Rímska ríša), avšak formou písania osnovy (napr. aj cez PowerPoint) a žiaci už odpovedajú a sú testovaní v anglickom jazyku. K učebným textom pristupujeme až pri tematickom celku „Stredovek“.

Obtiažnosť práce s učebnými textami je tiež postupná. Najprv pracujeme s odsekmi a po prečítaní sa vždy pýtame na pochopenie, resp. neznámu lexiku (tá je tiež vysvetlená v slovníkoch za každou témou) a vhodnými otázkami sa pýtame na obsah odseku (prirodzene tu vzniká otázka zdĺhavosti takéhoto prístupu, ale u nás je to vyriešené vyššou hodinovou dotáciou predmetu dejepis - prvý ročník 1 hodina, ďalšie tri ročníky po 2 hodiny týždenne + semináre vo štvrtom a piatom ročníku). Ak sa nám zdá daná téma zložitejšia, vysvetlíme ju aj v slovenskom jazyku. Neskôr používame rôzne alternatívne metódy (výklad, samostatná práca, pracovné listy, stratégia EUR, práca s internetom, historickým prameňom...) a učebné texty niekedy vystupujú ako materiál na domácu prípravu. Nám sa veľmi osvedčila tiež Powerpointová prezentácia s vloženými animáciami a filmami, ktorá sa dá použiť aj sama, alebo spolu s učebným textom.

1.3 Hodnotenie študenta na hodine

Ako uvádza správa Eurydice, vo všetkých ostatných štátoch, kde existuje CLIL, neexistuje špeciálne hodnotenie a obsahové vedomosti žiaka sa hodnotia výlučne spôsobom hlavného prúdu školského vzdelávania.⁵

V Slovenskej republike neexistuje metodika, ktorá by uvádzala ako má byť žiak na takýchto hodinách hodnotený. Na našej škole sa hodnotí len zvládnutie obsahu vyučovacieho predmetu, ktorý ale musí byť vypovedaný, alebo napísaný v anglickom jazyku. Slovná zásoba sa hodnotí len do tej miery, do akej je potrebná pre daný predmet. Je samozrejmé, že v opačnom prípade žiak ani nemôže uspokojujúco odpovedať.

⁴ Obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie (CLIL) v škole v Európe. 2006. Eurydice: Brusel, str. 25. ISBN 92-79-01915-5. [online] [cit. 30.4.2013]. Dostupné na internete:

<http://ec.europa.eu/languages/documents/studies/clil-at-school-in-europe_sk.pdf>

⁵ tamtiež, str. 31

Hodnotenie gramatiky na ústnom či písomnom skúšaní sa na našej škole neodporúča, keďže dominantne ide o znalosti z predmetu. Slovnú zásobu už musí zhodnotiť samotný učiteľ, ktorý najlepšie vie, čo má očakávať od svojich žiakov.

2 VYTVORENIE INTERAKTÍVNEJ PREZENTÁCIE V ANGLICKOM JAZYKU NA TÉMU FRANCÚZSKA REVOLÚCIA

Počiatočným krokom pri vytváraní IP je výber vhodnej témy. Treba mať na vedomí, že nie každá téma je vhodná na vytvorenie IP prezentácie. Neznamená to, že existujú témy, ktoré sa nedajú spracovať do textovej podoby v prezentácii, ale my máme na mysli IP s viacerými možnosťami, ktoré ponúka – filmy, zvuky, mapy, animácie...

My sme sa rozhodli pre tému francúzska revolúcia. Z našej dlhoročnej skúsenosti máme za to, že je to téma pre žiakov zložitejšia z viacerých aspektov:

- je rozsiahla
- počas pomerne krátkeho obdobia došlo k množstvu zmien, ktoré žiaci nevedia vždy pochytiť
- veľa osobností
- ideologická rôznorodosť
- téma nie je pre žiakov veľmi záživná

Táto téma je však značne dôležitá na to, aby sa prešla letmo a bez porozumenia jej obsahu a odkazu. Preto si myslíme, že je vhodné ju spracovať do podoby IP, čo značne uľahčí učiteľovi prácu, ako aj žiakom pochopenie. V neposlednom rade má prezentácia aj motivačný význam.

Pri výbere témy, sa učiteľ nemusí orientovať podľa zásady, či je táto téma pre neho obľúbená, alebo nie. Oba motívy sú totiž smerodajné na premenu učiva do IP. Obľúbené témy sa prezentujú ľahšie aj bez IP, ale práve vtedy vie učiteľ do nej dať svoje snaženie a vytvára ju s väčším entuziazmom. Na druhej strane neobľúbené, resp. menej obľúbené témy sa vyučujú ťažšie a preto je ich vhodné spracovať do IP. Učiteľovi sa tým uľahčí práca, zbaví sa náročného výkladu a pomôcka mu ostáva aj do budúcnosti.

Ak chceme vytvoriť kvalitnú IP so všetkými motivačnými a expozičnými prvkami, musíme si najprv zistiť, či existujú vhodné materiály, najlepšie na internete. Ak je ich málo, alebo vôbec, IP ostane len v podobe téz pripomínajúcich osnovu učiva a čiastočne stráca svoj charakter.

Predmet dejepis pre gymnáziá, je rozpracovaný v Štátnom vzdelávacom programe pre gymnáziá v SR ISCED 3A – Vyššie sekundárne vzdelávanie ako súčasť vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť spolu s občianskou náukou a geografiou. Štátny vzdelávací program zaradzuje tému francúzska revolúcia do prvého ročníka gymnázia v tematickom celku „Fenomény novovekého sveta“. V školskom vzdelávacom programe našej školy je Francúzska revolúcia rozvrhnutá do 4 podtém: Príčiny francúzskej revolúcie, Priebeh francúzskej revolúcie – 1. fáza, Priebeh francúzskej revolúcie – 2. fáza, jakobínsky teror, Koniec francúzskej revolúcie a jej dôsledky. Podľa tejto štruktúry bola vytvorená aj naša IP.

Ciele vyučovacích hodín o Francúzskej revolúcii

Ciele vyučovacích hodín o Francúzskej revolúcii sa realizujú v troch vzájomne sa prelínajúcich a vzájomne sa doplňujúcich oblastiach:

- poznávacía oblasť (kognitívne ciele),
- hodnotová oblasť (afektívne ciele),
- praktická oblasť (psychomotorické ciele)

Kognitívne ciele:

- objasniť príčiny francúzskej revolúcie,
- vysvetliť základné pojmy spojené s francúzskou revolúciou – stavy, generálne stavy, absolutizmus, konštitučná monarchia, republika, jakobínsky teror, direktórium,
- analyzovať historický dokument – Deklarácia práv človeka a občana,
- poznať priebeh francúzskej revolúcie a logicky ho zdôvodniť,
- poznať jednotlivé osobnosti revolúcie,
- poznať jednotlivé politické frakcie vytvorené počas revolúcie,
- zhodnotiť dôsledky a význam francúzskej revolúcie.

Afektívne ciele:

- chápať hodnoty, ktoré francúzska história priniesla,
- rozvinúť schopnosť kriticky myslieť,
- pochopiť pozitíva občianskej spoločnosti oproti spoločnosti feudálnej,
- zhodnotiť rozdiely absolutizmu a parlamentarizmu,
- odmietnuť akýkoľvek politický útlak.

Psychomotorické ciele:

- ukázať na mape hranice Francúzska a jeho zmeny počas revolúcie,
- ukázať na mape rozloženie síl počas revolučných vojen a miesta dôležitých bitiek,
- rozvinúť schopnosť pracovať s IP a PC.

Všetky ciele sme zapracovali do našej IP v podobe textu, animácií, mapy, filmu a obrazového materiálu. Fixácia učiva a kontrola, či jednotlivé ciele boli dosiahnuté je spracovaná v otázkach za jednotlivými sekciami. Otázky boli spracované v súlade s Bloomovou a Gloeckelovou taxonómiou.

2.1 Pozadie, písmo, obrázky

Voľba pozadia je dôležitým aspektom v prezentácii. Nesprávne pozadie (napr. príliš farebné, dekorované...) môže pôsobiť rušivo, alebo znemožniť čitateľnosť písmen. My sme zvolili pozadie tmavosivé so svetlým prelivom, alebo sme ako pozadie použili obrázky týkajúce sa témy. Obrázky sme ale zosvetlili do vhodnej podoby (kliknúť na obrázok→formát→vľavo hore: jas/kontrast/prefarbiť), aby sme zachovali čitateľnosť písma a aby žiaci sa nezameriavali príliš na obrázok.

Písmo je tiež dôležité vybrať správne. Nie príliš okrasné, malé, alebo veľké, farba nie svetlá. Písmo nie je potrebné priveľmi tieňovať, lomiť, otáčať v priestore. Pravidlá pre vhodnosť písma sú zhrnuté v práci *Využitie IKT v predmete: Dejepis pre stredné školy* [2]. My sme zvolili písmo Book Antiqua ako základné písmo, veľkosť 60 pri nadpisoch sekcií, 40 pri podnadpisoch a 20 pri tézach.

Ako obrázky sme použili rôzne motívy z danej témy a to za účelom dekoratívnym aj didaktickým. Obrázky sme najprv upravili v programe IrfanView, kde išlo o orezanie a potom sme ich upravovali, ako sme už spomenuli vyššie, v samotnom PowerPoinete.

2.2 Text v anglickom jazyku

Pri písaní textu do IP v anglickom jazyku je nevyhnutné byť oboznámený s podobnými textami od anglicky hovoriacich autorov. Z vyštudovaného odboru anglický

jazyk - dejepis totiž nevyplýva znalosť štylistiky pri tvorbe odborného textu. Budúci autor by si mal všímať štýl písania, morfológické, frazeologické a syntaktické špecifiká, ako aj používaný slovník. Časom sa tieto prvky stanú automatickou súčasťou vyjadrovania autora učebnice pri písaní.

Je samozrejmé, že pri tvorbe odborného textu treba zachovávať formu a štýl akademického písania v anglickom jazyku. To znamená, že text si musí zachovať formálny štýl bez hovorových vyjadrení, skrátenejších foriem (*don't, isn't, won't...*), atď.

Ako už bolo spomínané vyššie, preklad historiografického textu má rôzne úskalía, hlavne pri preklade vlastných podstatných mien alebo odbornej terminológie. Tá sa dá nájsť v dielach anglicky hovoriacich autorov, ale aj na internete, a to

- a) zadaním približného hesla alebo hesla, o ktorom si myslíme, že je daným termínom (v angličtine) do vyhľadávača a skúsime úspešnosť,
- b) nájdeme danú terminológiu vo „wikipédii“ v slovenčine a klikneme na preklad do angličtiny.

Vlastné mená osôb, ak nemajú anglický ekvivalent, ostávajú vo francúzskom jazyku (*Jean-Jacques Rousseau, ale Charles X*). V dejinách Slovenska to platí aj pre mená slovenské (napr. Juraj Jánošík, hoci sa používa aj *George Jánošík*). Avšak mená maďarské, napr. uhorských panovníkov, sa píše v ortografii maďarčiny (napr. *Béla IV, Géza I, ale Andrew II, Charles Robert of Anjou*). Podobne je to aj s geografickými názvami, ktoré, ak neexistuje ustálený anglický ekvivalent, sa môžu ale nemusia prekladať a aj to len do zátvorky za pôvodný názov. Názvy spolkov, politických strán, literárne diela, noviny a iné publikácie je vhodné uvádzať aj v pôvodnom znení a to buď v zátvorke po anglickom preklade, alebo naopak – *Nárečja slovenskuo alebo potreba písanja v tomto nárečí (The Slovak Dialect and a Need to Write in this Dialect)*, alebo *The Slovak People's Party (Slovenská ľudová strana)*.

Autor dejepisného textu v anglickom jazyku sa nevyhne určitým slovám, ktoré sa často opakujú. Sú to slová z oblasti politiky, práva, ekonomiky, sociológie, vojenstva, náboženstva, či kresťanskej cirkvi, ide ako o podstatné mená, tak aj prídavné mená, či slovesá, alebo o zaužívané slovné spojenia - kolokácie alebo idiómy. Tieto slová si je vhodné zaznamenať, pridať k nim synonymá, či opozitá, lebo často k tomu najvhodnejšiemu termínu autor dospeje náhodne v určitej publikácii, čo sa mu už po čase nemusí podariť.

2.3 Zvuk v interaktívnej prezentácii

Zvuk v prezentácii je potrebné najprv veľmi prehodnotiť, najmä čo vložiť a či vôbec vložiť. Nemusí totiž spĺňať očakávaný efekt a nakoniec môže pôsobiť rušivo a rozptyľovať pozornosť. Neodporúčali by sme dávať zvuky, ktoré nesúvisia s prezentáciou, ktoré sú dlhé a nahlas.

Na druhej strane môžu nahrávky v anglickom jazyku precvičiť poslušnosť. Na účely našej prezentácie sme však takúto zvukovú nahrávku nepoužili.

V prezentáciách sa dajú použiť dva typy zvukov – externý a zvuk z PowerPointu. V našej prezentácii sme použili oba typy. Externý zvuk je Marseillaisa vo formáte Mp3. Je vložená len v úvodnej snímke a na snímke s otázkou, na ktorú sa dostaneme z úvodnej snímky. Tento zvuk má nielen okrasňujúci, ale aj didaktický charakter, keďže priamo súvisí s témou.

Druhým typom zvuku v našej prezentácii je „aplauz“, ktorý zaznie v zodpovedaní dvoch otázok, na ktoré sa dostaneme zo snímky 1 a z animácie „systém hlasovania v generálnych stavoch.“

2.4 Videá v interaktívnej prezentácii

Filmy sú už integrovanou súčasťou vyučovania dejepisu. Žiaci si radšej pozrú jeden film z nejakej udalosti, akoby mali počúvať o nej výklad od učiteľa. Existujú rôzne zdroje, z ktorých môžeme pri výbere filmu čerpať – internet, DVD... Problémom je, že nie všetky udalosti sú takto spracované a nie všetky sú spracované historicky adekvátne alebo zaujímavé. Preto učiteľ musí vedieť selektovať v tejto ponuke. Filmy nie sú len samoúčelnou pomôckou na „zabitie“ hodiny, ale majú mať charakter didaktický. To znamená, minimálne by hodina mala na konci, alebo na ďalšej hodine obsahovať otázky k pozretému filmu, alebo by mal byť v anglickom jazyku.

Pri PowerPointovej prezentácii sa filmy dajú integrovať dvomi spôsobmi. Buď hypertextovým odkazom na daný klip (napr. www.youtube.com), alebo priamym vložením klipu. Tu však musí učiteľ video určitým spôsobom upraviť.

V našej prezentácii sme použili druhú možnosť. Do prezentácie sme vložili 4 videá, kvôli názornosti, atraktívnosti a väčšej vypovedateľnosti danej témy. Videá sa týkajú zasadnutia generálnych stavov, dobytia, popravy kráľa a záverečnej reči Dantona na súde.

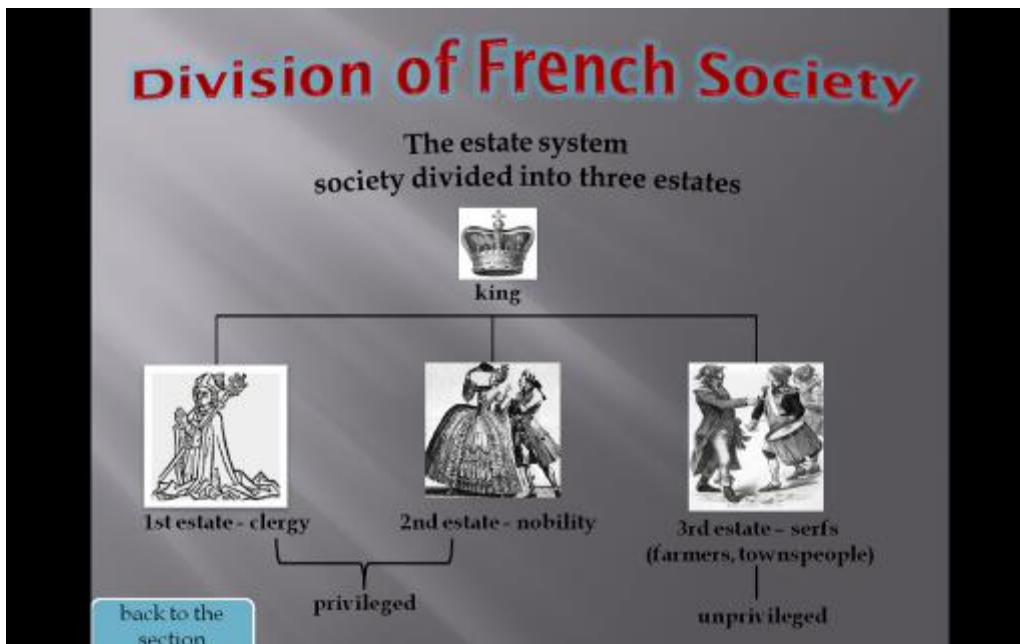
Videá sme vytvorili v programe Windows MovieMaker a všetky sú zo štvordielneho filmu „Francúzska revolúcia“. Film sme najprv vložili do programu a následne vyhľadali scénu, ktorú sme chceli použiť. Najväčším problémom bolo v danej scéne nájsť úseky, ktoré sú potrebné a vynechať ostatné, aby klip nebol príliš dlhý. To zabralo najviac času, pretože sme úsek museli vyhodnotiť a postrihať, niekedy až z piatich sekvencií. Potom nasledovalo vloženie úvodných titulkov. Rozhodli sme sa, že všetky videá budú začínať rovnakým pozadím pre titulky, rovnakým písmom a animáciou. Samozrejme sa mení len názov.

2.5 Animácie v interaktívnej prezentácii

Animácie, ktoré zatraktívňujú celú prezentáciu a teda aj celú vyučovaciu hodinu sme použili aj v našej prezentácii. Zvolili sme schémy, ktoré sme tvorili tak, aby sa ich časti zobrazovali postupne. Dôvody tohto kroku sú:

- a) aby učiteľ využil motivačnú stránku „napätia“, keď žiaci nevedia, čo príde;
- b) aby učiteľ mohol klásť žiakom otázky a potom ukázať, či odpovedali správne
- c) aby bola animácia prehľadná a sústredila pozornosť priamo na vysvetľovanú vec a nie na celok

Prvou animáciou (obr. 1) je „rozdelenie francúzskej spoločnosti“ kde sa postupne zobrazuje rozloženie spoločnosti na tri stavy, znázorní sa tiež, ktoré sú privilegované a ktoré nie. Na vytvorenie animácie sme použili obrázky kráľovskej koruny, šľachticov, duchovného a mešťanov. Informácie k nim sú pospájané čiarami (vložením→tvary→čiara/šípka).

Obrázok 1 Animácia „rozdelenie francúzskej spoločnosti“

Prameň: vlastný návrh

Druhou animáciou je „systém hlasovania v generálnych stavoch“, ktorá zobrazuje hlasovací systém, pomer členov za jednotlivé stavy a pomer hlasov. Animácia bola vytvorená podobne ako predošlá. Celá animácia je vyobrazená na obrázku 2.

The Voting System in the Estates General

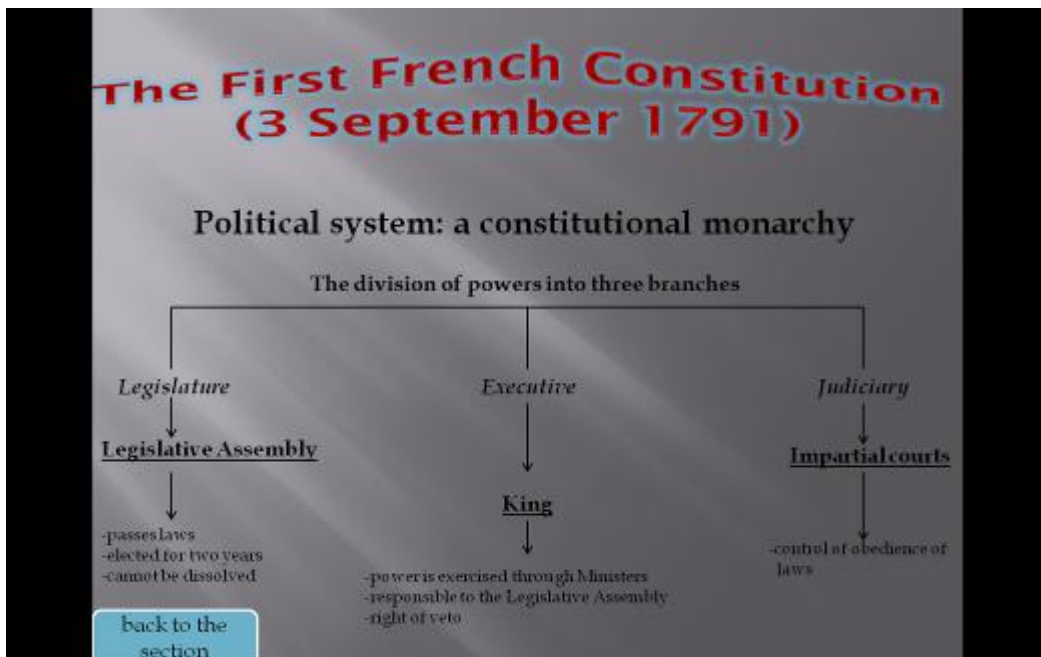
CLERGY	NOBILITY	SERFS
		
Total number in France: 10 000	Total number in France: 400 000	Total number in France: 25 milionov
Number of deputies: 291	Number of deputies: 270	Number of deputies: 578
Number of votes: 1	Number of votes: 1	Number of votes: 1

?

Obrázok 2 Animácia „systém hlasovania v generálnych stavoch“

Prameň: vlastný návrh

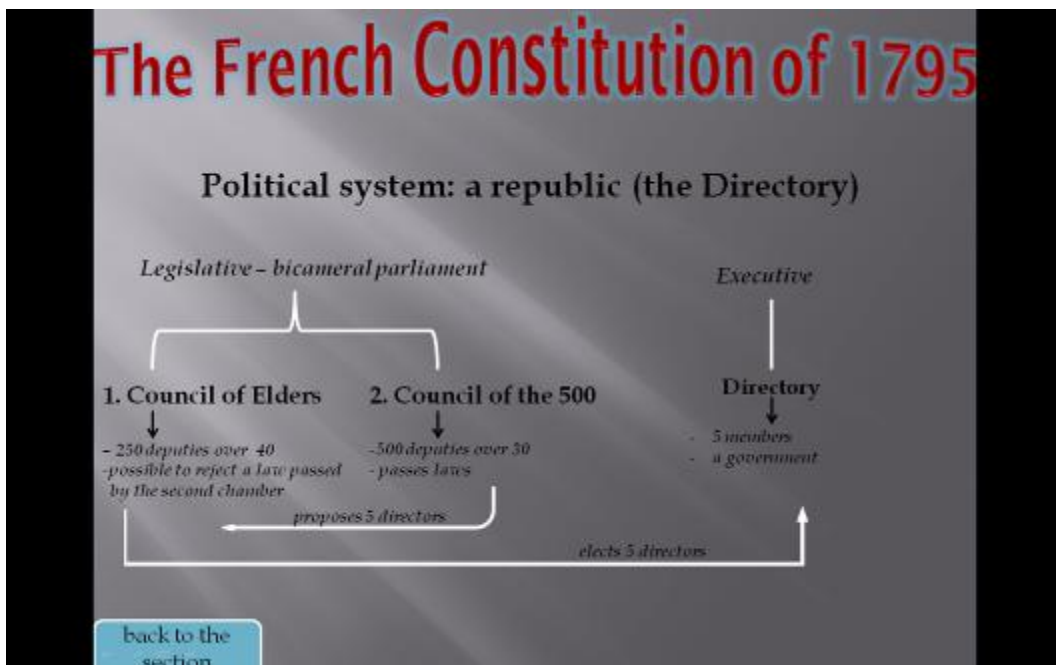
Tretia animácia zobrazuje systém vlády podľa prvej francúzskej ústavy, teda systém vlády v konštitučnej monarchii (obr. 3).

Obrázok 3 Animácia „prvá francúzska ústava“

Prameň: vlastný návrh

Poslednou animáciou je systém vlády počas direktória, teda ústavy z roku 1795 (obr. 4).

Obrázok 4 Animácia „francúzska ústava z roku 1795“

Prameň: vlastný návrh

2.6 Prepojenie a ovládanie snímok

A) Posúvanie vpred a vzad

V prvom rade sa po snímkach posúvame kliknutím na plochu ľavým tlačidlom myši. Ak sa chceme posúvať vzad, klikneme pravým tlačidlom myši a z ponuky vyberieme „predchádzajúca“.

B) Posun na pôvodnú snímku

Krok späť však môžeme v našej prezentácii uskutočniť vtedy, ak sa chceme dostať späť na snímku, z ktorej sme sa dostali napr. na nejakú animáciu. Ide o kliknutie na tlačidlo v ľavom dolnom rohu „späť na sekciu“ (Obr.5)

Obrázok 5 Tlačidlo „späť na sekciu“

Prameň: vlastný návrh

C) Posun po sekciách

Užívateľ sa môže pohybovať po snímkach aj vtedy, keď chce preskakovať sekcie. Na to slúži druhá snímka „Obsah“. Kliknutím na jednotlivé tlačidlá sa dostaneme na jednotlivé časti prezentácie (Obr.6) a ako sme už povedali, na konci každej časti sa môžeme dostať späť na obsah.

Obrázok 6 Hlavné menu „obsah“ a tlačidlá na posun na sekcie

Prameň: vlastný návrh

D) Posun na hlavné menu

Ak sa chceme vrátiť späť na obsah, tak na to použijeme tlačidlo so šípkou, ktoré nájdeme na poslednej snímke danej sekcie v ľavom dolnom rohu (Obr.7).

Obrázok 7 Tlačidlo „späť na obsah“

Prameň: vlastný návrh

E) Pohybovanie v podsnímkach

Z jednotlivých snímok sa tiež dá prechádzať na podsnímky tzn. animácie, ktoré boli vytvorené pre lepšie pochopenie niektorých pojmov. Ide napr. o snímku 4 (rozdelenie francúzskej spoločnosti), snímka 6 (systém hlasovania v generálnych stavoch), snímka 8, kde sú hneď dva odkazy na podsnímky (Deklarácia práv človeka a občana, prvá ústava), snímka 12 (republikánska ústava). Z týchto snímok sa väčšinou dostaneme späť tlačidlo „späť na sekciu“.

F) Presun na otázky

Za každou sekciou sú otázky, na ktoré sa dostaneme kliknutím na tlačidlo s otáznikom v pravom dolnom rohu (obr. 8). Keď sa užívateľ dostane na otázky, tie sa objavia po kliknutí myšou ľavým tlačidlom. Späť sa dostaneme tlačidlom na prechod do hlavného menu. V jednom prípade je odkaz na otázky aj mimo konca sekcie (snímka 1).

Obrázok 8 Tlačidlo „otázky“

Prameň: vlastný návrh

G) Presun na videá

Posledným spôsobom, ako sa dá pohybovať medzi snímkami je prechod na videá. Umožňuje to tlačidlo s kamerou v ľavom dolnom rohu (obr. 9). Po pozieraní videa sa kliknutím v ľavom dolnom rohu dostaneme na pôvodnú snímku. Upozorňujeme, že tlačidlo tam nie je viditeľné. Odkazy na videá sa nachádzajú na snímkach 6 (zasadnutie generálnych stavov), 7 (dobytie Bastily), 10 (poprava kráľa), 14 (Danton pred súdom).

Obrázok 9 Tlačidlo „kamera“

Prameň: vlastný návrh

Pri vytváraní prezentácie je potrebné mať na pamäti, že je dôležité, aby žiak alebo učiteľ si sám určoval tempo presunov medzi snímkami tak, ako mu to vyhovuje. Preto neodporúčame ani automatické prechádzanie, ani animovanie. Rovnako je vhodné, aby si žiak alebo učiteľ volil čas na zodpovedanie kontrolných otázok.

2.7 Prepojenie snímkov s hypertextovými odkazmi

V našej prezentácii sa nachádzajú aj prepojenia snímkov s externými odkazmi, teda odkazmi na internet. Tie sa spúšťajú kliknutím na zvýraznenú časť vety (žlté). Kliknutím na odkaz sa otvorí internetová stránka s danou témou, preto je potrebné pripojenie k internetu. Účelom je rozšírenie učiva, alebo vysvetlenie pojmu. Odkazy sa nachádzajú na snímkach 4 (absolutizmus), 8 (konštitučná monarchia), 10 (republika).

3 ŠTRUKTÚRA INTERAKTÍVNEJ PREZENTÁCIE A JEJ POPIS

Celá IP sa skladá z 31 snímok, ktoré sú rozčlenené do sekcií podľa obsahu. Ďalej sú tam aj pomocné snímky, ktoré obsahujú otázky, animácie a filmy. Obsah IP:

1. Príčiny revolúcie (The reasons of the Revolution)
2. Začiatok a prvá fáza revolúcie (Beginning and the first phase)
3. Druhá fáza revolúcie (The second phase)
4. Tretia fáza revolúcie (The third phase)
5. Dôsledky revolúcie (The consequences of the Revolution)
6. Revolučné vojny (The Revolutionary Wars)

3.1 Úvod

IP začína úvodnou snímkou s názvom prezentácie (obr. 10), obrázkom Revolúcie vedúcej ľud od Delacroix a heslom francúzskej revolúcie vo francúzštine. Sprievodným javom je znejúca francúzska hymna – Marseillaisa. Na prvej snímke je aj odkaz na otázku, ktorá sa zobrazí kliknutím na dané tlačidlo s otáznikom.

Po ukázaní otázky (obr. 11) a jej zodpovedaní za zvuku aplauzu a Marseillaisy sa vrátíme kliknutím na príslušné tlačidlo na druhú snímku, ktorou je obsah. Cez obsah sa dostávame k jednotlivým sekciám a to kliknutím na tlačidlo s názvom príslušnej sekcie.

Obrázok 10 Úvodná snímka

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 11

Prameň: vlastný návrh

3.2 Prvá sekcia

Kliknutím na tlačidlo „Reasons“ na snímke „Contents - obsah“ sa dostaneme do prvej sekcie, ktorá nesie názov „Reasons of the Revolution“ (obr. 12-14). Žiaci sa v nej dozvedia o hospodárskych, politicko-sociálnych a ideologických príčinách francúzskej revolúcie. Jednotlivé príčiny sú popísané v tézach, každá skupina príčin na jednej snímke.

Na snímke politicko-sociálne príčiny sa nachádza vložený obrázok dvoch privilegovaných stavov, ktoré stoja na ležiacom príslušníkovi tretieho stavu. Obrázok má ako estetickú funkciu, tak aj funkciu didaktívnu (*Otázka: „What does the Picture depicts?“*, *„Who are the people and why are they standing on the lying man?“*). Na tejto snímke sa nachádzajú aj zvýraznené vety. Kliknutím na vetu „the division of French society“ sa dostaneme na podsnímku, kde nám po postupnom klikaní zobrazuje schematické usporiadanie francúzskej spoločnosti 18. storočia. Späť na pôvodnú snímku sa dostaneme kliknutím na tlačidlo „back to the section“. Druhým zvýrazneným slovom je „absolutism“, ktoré je hypertextovým odkazom a po kliknutí sa nám otvorí wikipédia s týmto heslom. Ide teda o rozšírenie učiva, resp. vysvetlenie pojmu.

Tretia snímka tejto sekcie, t.j. ideologické príčiny, obsahuje obrázok úvodnej stránky encyklopédie, ktorá sa spomína v texte. V pravom dolnom rohu sa nachádza tlačidlo s otáznikom, ktoré nás posunie na snímku s otázkami k tejto sekcii (obr. 15). Postupným klikaním sa nám zobrazujú 4 otázky, na ktoré majú žiaci odpovedať. Kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu sa dostaneme späť na obsah. Tiež je možnosť vynechať otázky a rovnaké tlačidlo, ktorým sa dostaneme na obsah je aj na snímke o ideologických príčinách.

Reasons of the Revolution

1) Economic

- an empty state treasury as a result of military expenses and costly royal court
- tax policy and the failed introduction of financial reforms to tax privileged population
- the breakdown of French colonial policy
- general crop failure and subsequent famine in 1787/1788

Obrázok 12

Prameň: vlastný návrh

2) Political and Social

- the division of French society
- the third estate (bourgeoisie) does not have political rights, and it attempts to acquire them
- absolutism
- an effort to apply human and political rights for everyone

Obrázok 13

Prameň: vlastný návrh

3) Ideological

-France is the **cradle of the Enlightenment**, which emphasizes respect for human rights and the overall political and economic changes

however the enlightened ideas were not applied in France

-in 1751 - 1772 *Encyclopaedia - the Universal Dictionary of Arts and Sciences* was published as a masterpiece of the French Enlightenment → provided the latest knowledge of various areas;

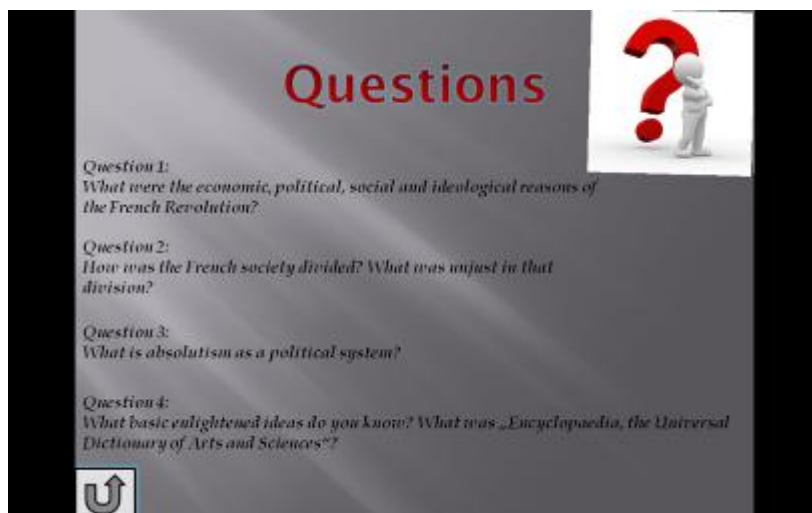
→ the greatest minds of that time contributed there: D. Diderot, d' Alembert, Voltaire, J.J. Rousseau, Montesquieu, Necker...

-The Encyclopaedia and especially the opinions of Voltaire, Rousseau and Montesquieu greatly influenced the ideological part of the Revolution

Obrázok 14

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 15

Prameň: vlastný návrh

3.3 Druhá sekcia

Táto sekcia s názvom „*Beginning and the First Phase of the Revolution*“ nás oboznamuje s vypuknutím revolúcie a jej priebehom až do zosadenia kráľa. Sekcia obsahuje 4 snímky (obr. 16-19). Podkladom prvej snímky je vložený obrázok zo zasadnutia generálnych stavov, keďže sa týka práve tejto témy. Zvýraznené slová „voting system“ nás posunú na podsnímku, ktorá nám v animácii schematicky zobrazuje systém hlasovania v generálnych stavoch, počet jednotlivých členov za stavy a načrtáva nevýhodnosť takéhoto hlasovania pre tretí stav (obr. 2). Systém sa zobrazuje po postupnom klikaní. Kliknutím na tlačidlo s otáznikom sa presunieme na jednu otázku: „*Why was the voting system inappropriate for the third estate?*“. Po zodpovedaní žiakmi sa kliknutím zobrazí správna odpoveď za zvuku aplauzu. Späť na snímku sa dostaneme kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu „back to the section“. Na prvej snímke sa navyše nachádza tlačidlo s kamerou v ľavom dolnom rohu, ktoré nás presunie na vložené video o zasadnutí generálnych stavov. Pred prezeraním môžeme žiakov upozorniť, nech si všímajú ako sú jednotlivé stavy oblečené, aké mená sa tam spomínajú, atď. Po prezeraní môžeme od žiakov vypýtať odpovede. Späť sa dostaneme kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu, ktoré však nie je vidieť.

Ďalšia snímka tejto sekcie „*Storming of the Bastille*“ obsahuje okrem podkladového obrázka a textu aj video, ktoré prehráme rovnakým postupom ako sme spomínali vyššie. Video obsahuje časť filmu s dobytím Bastily. Späť sa dostaneme rovnako ako predtým.

Ďalšia snímka sa týka prvých zákonov, ktoré Národné zhromaždenie vydalo. Kliknutím na zvýraznené slová „*The Declaration of the Rights of Man and of the Citizen*“ sa dostaneme na vybrané články z deklarácie. Tu sa môžeme žiakov pýtať:

Which rights do you find the most important?

Why just these got into the Declaration?

Can you imagine your life without them?

Kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu sa dostaneme späť na snímku, kde sú ďalšie zvýraznené výrazy: „*the first constitution*“ a „*constitutional monarchy*“. Prvý výraz nás presunie na podsnímku, ktorá schematicky zobrazuje rozdelenie moci vo Francúzsku podľa prvej ústavy a právomoci jednotlivých inštitúcií (obr. 3). Schéma sa

zobrazuje postupným klikaním. Keď sa dostaneme späť, tak výraz „a constitutional monarchy“ je hypertextovým odkazom na rovnaké heslo vo wikipédii.

Posledná snímka tejto sekcie sa týka rozdelenia frakcií v zhromaždení a sledu udalostí, ktoré končia zosadením kráľa. Kliknutím na tlačidlo s otáznikom sa opäť dostaneme na podsnímku s otázkami (obr. 18), ktorá obsahuje 4 otázky objavujúce sa postupne po kliknutí. Tlačidlom v ľavom dolnom rohu sa dostaneme na obsah. Aj tu platí to, čo na konci predošlej sekcie, že nemusíme ísť na otázky, ale rovno z poslednej snímky na obsah.

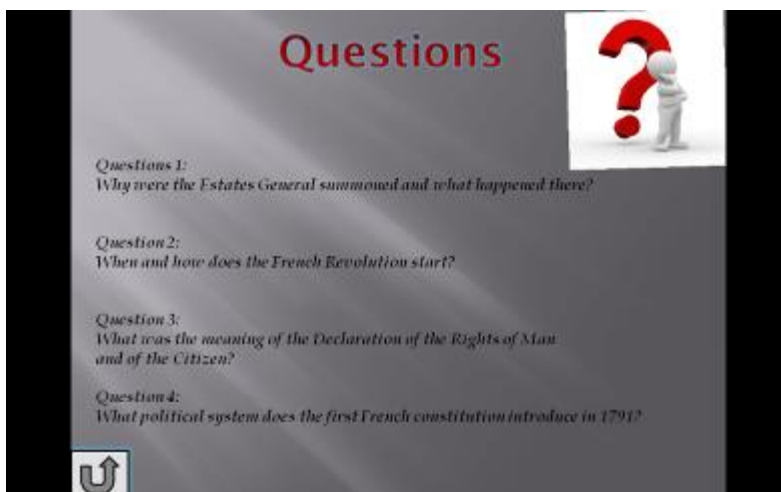
Obrázok 16

Prameň vlastný návrh

Obrázok 17

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 18

Prameň: vlastný návrh

3.4 Tretia sekcia

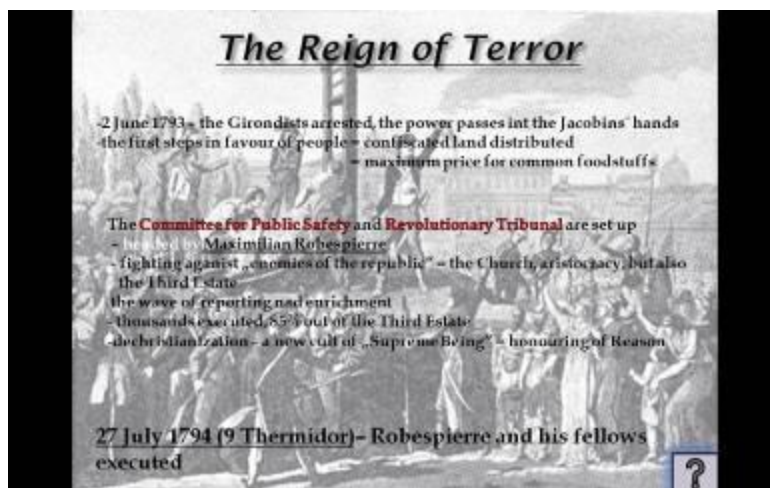
Tretia sekcia s názvom „*The Second Phase of the Revolution*“ sa týka obdobia od zosadenia kráľa a vyhlásenia republiky po 9. thermidor. Obsahuje dve snímky (obr. 19-20). Na prvej snímke je vložený obrázok sansculotov – muža a ženy – na ukážku, ako vyzerali najrevolučnejší obyvatelia Paríža. V texte je zvýraznený pojem republika, ktorý je hypertextovým odkazom na rovnaké heslo vo wikipédii. Ide o vysvetlenie pojmu, resp. rozšírenie učiva. V ľavom dolnom rohu je aj tlačidlo s prepojením na podsnímku s video „poprava kráľa“. Po pozretí videa a možných otázkach sa späť na snímku dostaneme kliknutím v ľavom dolnom rohu. Tlačidlo však nevidieť.

Druhá snímka obsahuje text týkajúci sa jakobínskeho teroru v obrázkom „slávnosti ľudu“ v pozadí. V pravom dolnom rohu je tlačidlo s otáznikom, teda presun na otázky (obr. 21). Po štyroch kliknutiach, kde po každom sa objaví jedna otázka sa vrátíme späť na obsah kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu.

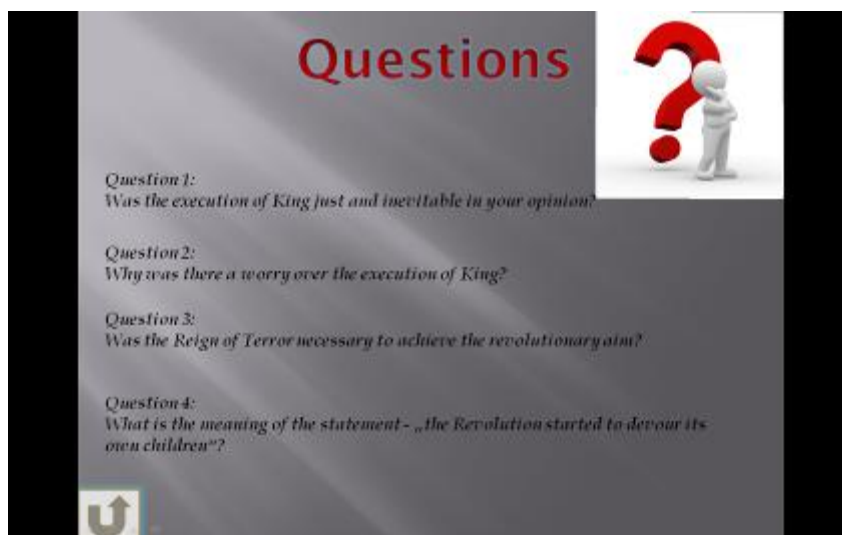
Obrázok 19

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 20

Prameň: vlastný návrh

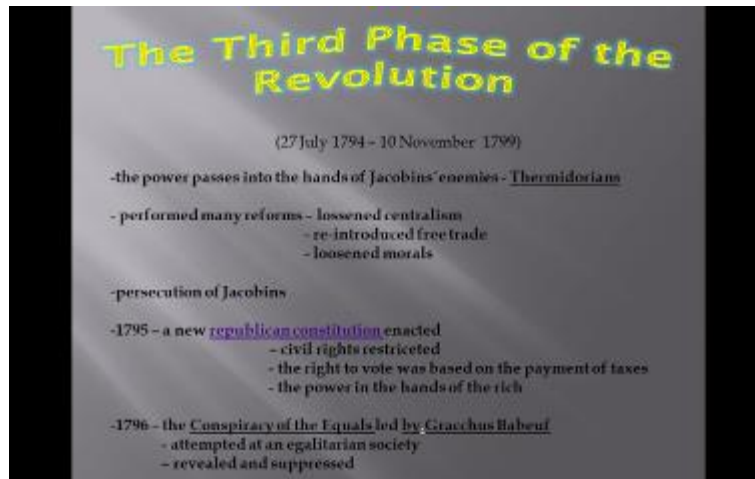
Obrázok 21

Prameň: vlastný návrh

3.5 Štvrtá sekcia

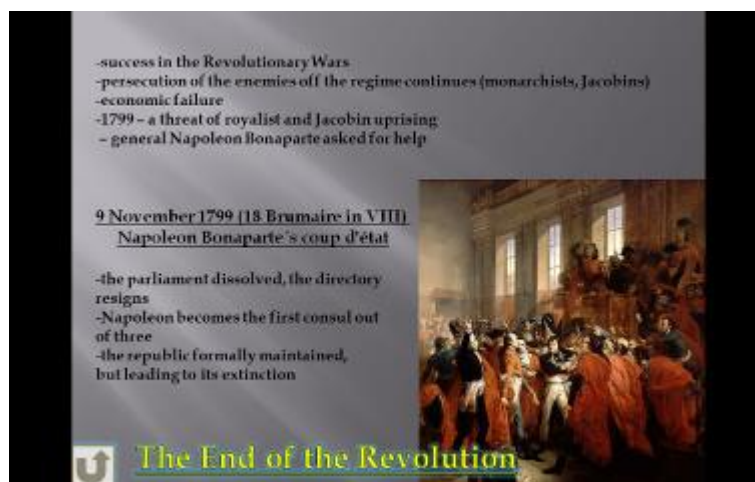
Táto sekcia s názvom „*The Third Phase of the Revolution*“ sa zaoberá prevzatím moci termidoriánmi a končí Napoleonovým prevratom. Obsahuje dva snímky (obr. 22-23). Na prvej snímke je prepojenie s podsnímkou, kde kliknutím na zvýraznené slová „*republican constitution*“ sa dostaneme na animáciu „*The French Constitution of 1795*“ (obr. 4), ktorá schematicky zobrazuje rozloženie moci vo Francúzsku na základe tejto ústavy. Klikaním sa nám postupne zobrazuje dané rozloženie moci a právomoci jednotlivých orgánov, ktoré končí právomocami direktória. Kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu sa dostaneme späť na pôvodnú snímku.

Druhá snímka je obsahovo zameraná na Napoleonov prevrat, čo podporuje aj vložený obrázok Napoleona v Rade 500. Po jednom kliknutí sa dole zobrazí nápis v žltej farbe „*The End of the Revolution*“ a kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu sa vrátíme späť na obsah.

Obrázok 22

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 23

Prameň: vlastný návrh

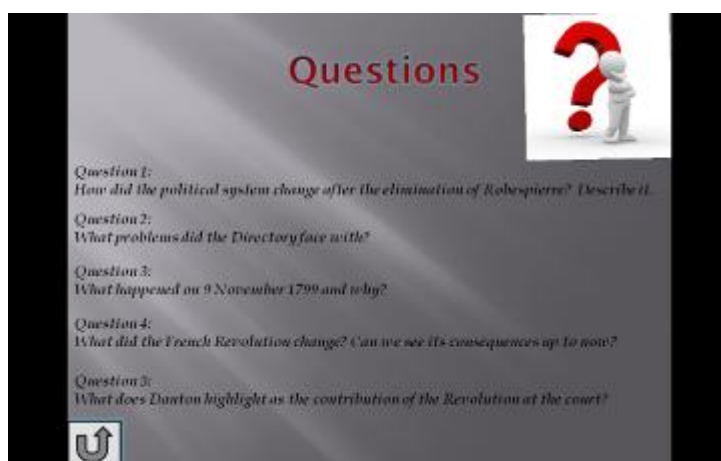
3.6 Piata sekcia

Piata sekcia „*The Consequences of the Revolution*“ obsahuje len jeden snímok (obr. 24). Klikaním sa na ňom postupne zobrazujú tézy, ako dôsledky revolúcie. Vložili sme tie, ktoré si myslíme, že sú najdôležitejšie a mali najväčší vplyv na budúci vývoj a vytváranie našej spoločnosti. V ľavom dolnom rohu je tlačidlo s prepojením na video. Ide o video Dantona na revolučnom súde, kde ho odsúdili na trest smrti. Danton má záverečnú reč, ktorá v podstate ozrejmuje, čo revolúcia priniesla. Pre žiakov to môže byť atraktívnejšie, ako napísané tézy. Vrátime sa späť rovnakým spôsobom ako z predošlých videí a hneď sa presunieme na podsnímku s otázkami (obr. 25) kliknutím na tlačidlo s otáznikom v pravom dolnom rohu. Po každom kliknutí sa postupne zobrazí päť otázok. Kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu sa dostaneme späť na obsah a z neho na poslednú sekciu.

Obrázok 24

Prameň: vlastný návrh

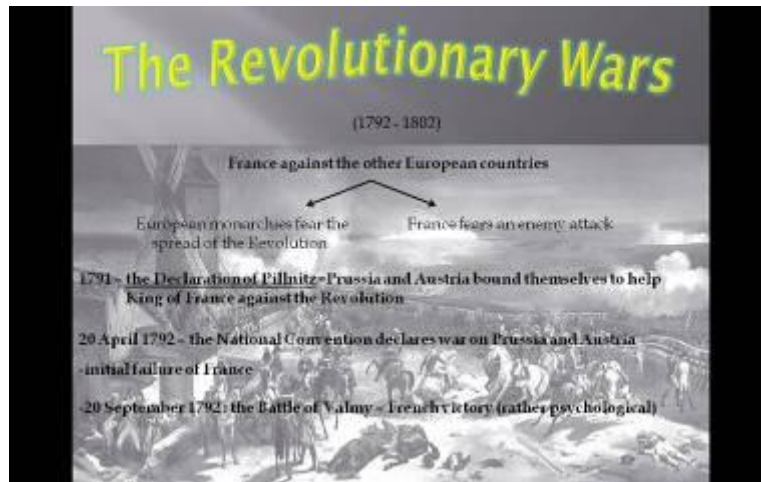
Obrázok 25

Prameň: vlastný návrh

3.7 Šiesta sekcia

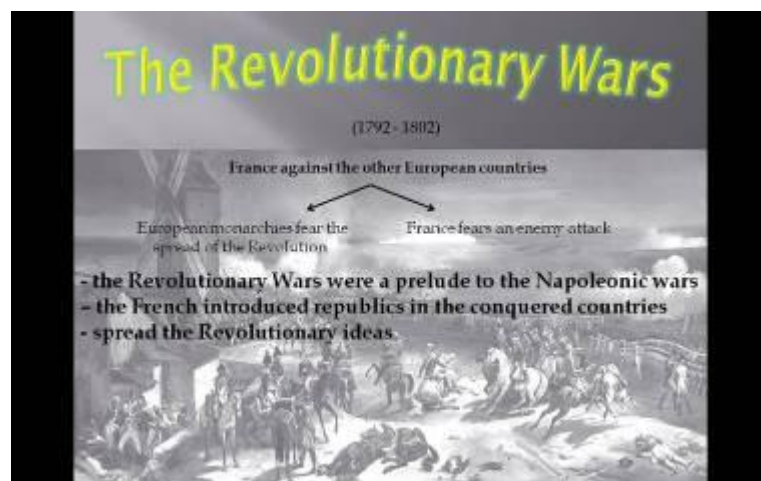
Táto sekcia sa týka revolučných vojen. Obsahuje dva snímky, ale v podstate sme na jednu snímku vložili tri snímky (obr. 26-28). Postupným klikaním sa zobrazujú príčiny vojen po ich zmiznutí nasleduje ich priebeh a následne, keď sa snímka opäť vyčistí sa po kliknutí zobrazia dôsledky vojen. To všetko sa deje na pozadí výjavu z bitky pri Valmy.

Poslednou snímku je mapa revolučných vojen vo farebnom prevedení. To má uľahčiť prácu učiteľa s nosením a aranžovaním nástennej mapy. Na mapu sme nedali žiadne animácie, pretože si myslíme, že sú zbytočné a umelé vzhľadom na fakt, že revolučné vojny a ich priebeh sa podrobne nevyučujú. Touto snímku končí prezentácia a vlastne aj tematický celok „Francúzska revolúcia“. Kliknutím na tlačidlo v ľavom dolnom rohu sa dostaneme späť na obsah a môžeme pokračovať, ak chceme so žiakmi fixovať nové učivo alebo zopakovať predošlé.

Obrázok 26

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 27

Prameň: vlastný návrh

Obrázok 28

Prameň: vlastný návrh

ZÁVER

Moderné vyučovacie prostriedky pomáhajú skvalitniť, zefektívniť a zatriktívniť vyučovací proces. Didaktická technika, ktorá sa v dnešnej dobe zavádza do škôl je často drahá, ale existujú aj lacnejšie spôsoby, ako zabezpečiť modernú pomôcku na hodinu. Jednou z nich je interaktívna prezentácia PowerPoint.

Bilingválne vyučovanie tiež prináša momenty, ktoré sú výzvou pre učiteľa aj pre žiakov. Vyučovanie odborného predmetu je náročné pre obe strany, preto je potrebné, aby sa vytvárali pomôcky a metódy pre uľahčenie tohto spôsobu vyučovania. Musíme konštatovať, že štát a jeho inštitúcie v tomto smere zlyhávajú a preto si musia učители vystačiť sami a zároveň si pomôcť.

Túto prácu sme sa snažili zamerať na objasnenie vytvárania PowerPointovej prezentácie pre vyučovanie metódou CLIL, čoho sa pri jej tvorbe vyvarovať a čo naopak je vhodné použiť. Pri tvorbe vyučovacej pomôcky sme sa snažili zúročiť všetky znalosti a zručnosti, ktoré sme získali počas praxe.

Cieľom tejto práce je ponúknuť metodiku na vytvorenie a použitie interaktívnej prezentácie na tému francúzska revolúcia na vyučovacej hodine v anglickom jazyku. Práca poukazuje na pozitíva, ktoré vyplývajú z používania takejto vyučovacej pomôcky.

Tento cieľ sa nám podarilo splniť. V prvej kapitole sme sa snažili ozrejmiť, ako takáto prezentácia vzniká. Vysvetlili sme ako vyberať tému na prezentáciu, ďalej sme sa zaoberali výberom písma, pozadia a obrázkov a tiež, sme prezentovali skúsenosti s písaním anglického textu. Ponúkli sme aj spôsob vkladania zvuku a videí a nakoniec prepojenia medzi stránkami a s hypertextovými zdrojmi. Animácie sme opísali tiež a to z dôvodu, že možný užívateľ našej IP Francúzska revolúcia musí vedieť, čo sa v animácii zobrazuje. Tiež je dôležité, aby vedel kedy animácia končí - musí kliknúť na tlačidlo „späť na sekciu“, resp. na obsah, ináč ho presunie na nasledujúcu snímku. Kvôli tomuto účelu sme do práce vložili aj snímky animácií.

Druhá kapitola sa venuje popisu samotnej prezentácie. Považujeme to za dôležitú časť, keďže možný používateľ bude mať uľahčené zoznamovanie sa s ňou. V tejto kapitole sme opísali každú jednu stránku, čo obsahuje, aké prepojenia sú na nej, poprípade ako sa dá využiť na hodine.

Veríme a dúfame, že naša prezentácia bude prínosom pre vyučovanie dejepisu na bilingválnych gymnáziách (aj iných typoch škôl) ako u nás, tak aj u ďalších kolegov, a že uľahčí neľahkú prácu pedagóga.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. BALADOVÁ, G. *Výuka metodou CLIL*. 2009. [online] [cit. 1.4. 2013]. Dostupné na internete: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/ZVAB/2965/VYUKA-METODOU-CLIL.html/>>
2. MENZLOVÁ, B. *Didaktická efektívnosť metódy CLIL na prvom stupni ZŠ vo vyučovaní cudzích jazykov*. 2008. ŠPÚ: Bratislava, str. 14
3. PAVLOV, I. *Aktívne učenie sa žiakov metódou CLIL*. str. 7
4. *Obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie (CLIL) v škole v Európe*. 2006. Eurydice: Brusel, str. 25. ISBN 92-79-01915-5. [online] [cit. 30.4.2013]. Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/languages/documents/studies/clil-at-school-in-europe_sk.pdf

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 - Ukážka učebných textov pre predmet dejepis pre anglické bilingválne gymnáziá

THE FRENCH REVOLUTION

Marie Antoinette, wasted state money almost to bankruptcy.

The state treasure was fulfilled only by the Third estate's taxes that constantly raised. The bourgeoisie were conscious that the state is maintained through their money, and nevertheless they were always treated as second-class citizens. They demanded to abolish feudal restraints. No reforms had solved it, and King did not dare to choose the only solution – to levy the tax on the privileged classes. The situation got worse by poor crops and subsequent famine in the 1780s. In addition, France of the 18th century became a cradle of new philosophical and political ideas. *The Ancien Régime* was undermined intellectually by the philosophers of the Enlightenment. Voltaire, Diderot, Montesquieu, or Rousseau attacked the Church, absolutism, and feudalism. France got into a deep crisis.

In this situation King Louis XVI was forced to call **the Estates General** on 5 May 1789 for the first time since 1614. The Estates General met at Versailles. The chief purpose of King was to obtain the assembly's consent to a general fiscal reform including taxation of the nobility and clergy. However, the Third estate demanded to change a voting system and adopted a constitution. The voting order of the Estates General was inconvenient for the serfs. There was voting per estate, not per head. Therefore, the two privileged classes always voted down the unprivileged class. When King rejected the demands and ordered to break up the assembly, the Third estate proclaimed itself the **National Assembly**, later **National Constituent Assembly**. They moved to an indoor tennis court, and took an oath not to disband until a constitution would be drawn up.

Meanwhile, different pieces of news were given out in Paris about the situation in Versailles. Much of them were only an intrigue, but irate Parisian began to act. On 14th July 1789 they stormed the **Bastille fortress** – the symbol of absolutism and the prison for political opposition, and seized the weapons stored there. This day is considered the beginning of the **French Revolution**.

The Siege of Bastille on 14 July, 1789

The French Revolution – the event which has brought the slogan "*Liberty, Equality, Fraternity*" into effect and changed Europe fundamentally. However, no one in 1789 anticipated any but a fraction of events which was to follow. If we want to understand the reasons of the revolution, we need to have a look at the situation several decades before.

The society of France was divided into **three estates** – the nobility and clergy as the privileged classes, and the serfs, including townspeople, as the unprivileged class. From the times of Louis XIV, the absolute power of the monarch watched over all the estates. However, the division caused problems. The economic situation was in steady decline during the reign of the kings Louis XV and Louis XVI. The War of the Spanish Succession had already exhausted the royal treasure, and Louis XV was not economical as well. Thus, **Louis XVI** inherited the country in a miserable state, to which he contributed even more. His adventurous aid to the American colonists cost too much money, and a luxurious life and extravagance of the royal court, embodied in Louis' unpopular and spendthrift Austrian wife – **Queen**

The first results of the changes were hopeful. In August, the Assembly abolished the feudal structure of France – privileges, serfs' obligations, and tithes. Shortly afterwards, the Assembly adopted the **Declaration of the Rights of Man and of the Citizen** defining the individual and collective rights of all the estates of the realm as universal – personal liberty, freedom of thinking, speech, press, belief and religion, inviolability of someone's property, and a right to oppose the government. The assembly passed the **Constitution**, completed in 1791, whereby France became the Constitutional monarchy with a unicameral legislature elected by voters with property qualifications. Church lands were nationalized, and the clergy were required to swear to the state-controlled *Civil Constitution of the Clergy*. Many nobles and clerics, refusing the new order, had already fled abroad. Louis decided to join them and obtain foreign aid to restore his authority. In 1791, he attempted to leave France, however, he was halted at Varennes. Both King and Queen were brought back.

The Declaration of the Rights of Man and of the Citizen

A sans-culotte

Factions of the Revolution

The social distinction of the Third estate resulted in different understanding of the end of the Revolution. The only thing they accorded was the abolition of feudalism. While the wealthiest bourgeoisie found the Revolution done, the poorer ones and sans-culottes (*the poorest townspeople of Paris*) demanded social certainties, wider political rights and the declaration of a republic. When the Legislative Assembly convened, members joined various political clubs, such as the **Feuillants** (*constitutional monarchists*), **Girondists** (*liberal republicans*), and **Jacobins** (*radical revolutionaries*). The supporters of traditional opinions and advocates of accomplished changes sat on the right side of parliament, and the radicals sat on the left side. In this way the political terms Right and Left were coined.

The Revolutionary Wars

European monarchies took a firm stand against the Revolution to prevent the revolutionary thoughts from penetration. In addition, émigrés incited the courts of Europe to intervene. In France a war was advocated by the royalists as a means to restore the old regime, but also by many republicans who wished to spread the revolution abroad. In 1792, the war was declared on Austria and Prussia, and the **Revolutionary Wars** began. The Revolutionary Army immediately suffered a great deal of failure, and foreign armies proceeded inland. On 20 September 1792, the French achieved indecisive but psychologically important victory at the **Battle of Valmy**, which gave a great boost to French morale.

The Declaration of the Republic

In spite of reforms and owing to the running Revolutionary Wars, the living standard of peasants and poor townspeople did not raise. In August 1792, a crowd stormed the Tuileries. Under the pressure, the Assembly suspended Louis XVI and ordered elections by universal suffrage for the National Convention to draw up a new constitution. On **21 September 1792**, the Convention abolished the monarchy and declared a **republic**. Subsequently, Louis XVI was condemned to die for treason and executed in January 1793. Louis' wife, Queen Marie Antoinette, followed him to the guillotine few months later. His conviction and execution reinforced royalist resistance, notably in **Vendée**, and contributed to the forming of a wider coalition against France.

The Execution of French King, Louis XVI

The Death of Jean-Paul Marat. One of the Protagonists of Jacobins Terror was killed in 1793 by Charlotte Corday, a Girondine sympathiser.

The Execution of Robespierre. His head is exhibited to an excited crowd

The Reign of Terror

After the king's execution, the conflict between the revolutionary factions deepened, especially because of economic policy and a counterstrike against the enemies of the Revolution. Under the pressure of the sans-culottes, the **Committee of Public Safety** was set up. It was to control the introduction of radical arrangements and eliminate the enemies. After a coup in the Convention and expulsion of the Girondists, the Jacobins, led by **Maximilien Robespierre**, began to govern the country by the terror. The Girondists, royalists, clerics, or various real or alleged enemies were arrested and executed after trial which had nothing in common with the equality before the law. The accused were found guilty from the beginning without possibility to defend, and later they were even forbidden from speaking. An atmosphere of fear swallowed up France, for everyone could be suspicious. The Terror lost its social and political contents and became a means to maintain the power. During the Reign of Terror, at least 300,000 suspects were arrested; 17,000 were officially executed, and many died in prison or without trial. 85 per cent of the victims belonged to the Third estate!!! It is said the Revolution started to devour its own children.

Apart from the direct terror, Robespierre enacted the Law of Maximum Prices, which turned the whole economy into a source of potential crime. The Jacobins sought to destroy everything recalling the Ancien Régime. They adopted a revolutionary calendar with 10-day weeks and with the date of the declaration of the republic as its beginning. In addition, Christianity was abolished, and the cult of the Supreme Being was proclaimed.

Thermidorian Reaction and Coup of Napoleon Bonaparte

The Terror and Jacobins' unsuccessful economic and social policy disgusted the broad masses of the population. When Robespierre proclaimed his discontent with his enemies in the Convention without naming anybody, the parliamentary opposition began to act. On 27 July 1794 (*9th of Thermidor Year II*), Robespierre and other radical revolutionaries came under concerted attack in the National Convention. Next day, they were executed without trial, accompanied by the loud applause of public. Subsequently, more than a hundred of the "robepierists" were decapitated.

Girondists who had not been killed returned to the Convention. Persecution of the clergy and political opposition (*apart from the Jacobins*) ceased; free trade was permitted again. A new government, called the **Directory**, and the first bicameral legislature in French history - consisted of the Council of the Five Hundred and the Council of Elders - were established. Many people assumed that the Revolution was finished with the end of the Terror, since the citizens of the war-weary nation desired stability and peace. However, the new regime met opposition from the remnants of Jacobins and royalists. The army suppressed riots and counter-revolutionary activities, at which a young General, named **Napoleon Bonaparte**, excelled.

The corrupted Directory, although successful in foreign policy, did not manage to start up the economy and it became increasingly unpopular. Former Jacobins mobilized themselves to renew their previous position. The horrified Thermidorians dreaded new destabilisation. A member of the Directory, Emmanuel Sieyès, joined General Napoleon in a conspiracy.

On 9 November 1799 (*18 Brumaire Year VII*) Napoleon Bonaparte expelled left-wing parliamentarians and disbanded the Directory. Immediately, the **Consulate** as the rule of three consuls was established. This *coup d'état* enabled Napoleon Bonaparte to seize the power. He was proclaimed the **first consul**.

Left: Napoleon Bonaparte dissolving parliament on the 18th of Brumaire 7 (9 November, 1799) Right: Emmanuel Joseph Sieyès, the man who stood at both the beginning and the end of the Revolution. One of the Directory and the instigator of *coup d'état* of Brumaire. Afterwards, he became one of the consuls.

Effects of the Revolution

If we agree with the historians who consider Napoleon's coup the end of the Revolution, we could say that it ended with the opposite of original intention. Even though it overthrew absolutism, the rule of one man was re-installed. However, Europe was not the same place anymore; the Revolution had far-reaching results. In France, the bourgeoisie emerged as dominant power. Feudalism was dead, France was unified, and the power of a national state was enhanced. The Revolutionary Wars tore down the old structure of Europe still containing remnants of the Middle Ages. Although some historians view the Reign of Terror as an ominous precursor of modern totalitarianism, nearly all of them agree that the Revolution had an extraordinary influence on the creation of the modern world.

fundamentalny [faʊ̯da'mentalʲ]
 zlotodnie, podziemie
 antykapizm [antʲ'kapɨzʲm] - obywatel
 fa'cto'n [fa'cto'n] - ciemnota
 składowy [skɔ'ladɔvʲ] - niezależny
 odwracanie [od'vra'tsaniɐ] -
 dokończony
 inferior [i'fɛ:riɔr] - niżej
 podziemie
 inconvenient [i'kɔn'vɛniɛnt] -
 niewygodny, nie
 wygodny
 wstydliwy, przyzwoity
 dokończony [dɔ'ko'ntʃɔnʲ]
 (okupacja)

inba [ɨn'ba] - wzmocniły
 inba [ɨn'ba] - wzmocniły
 unikalny [u'ni'kalʲnɨ] -
 unikalny
 jednolity [jɛ'dnɔ'litɨ] -
 jednolity
 akomodacja [akɔ'mɔ'datsja] -
 akomodacja
 amigra [am'igra] - wędrowni
 inba [ɨn'ba] - podziemie, niezależny
 inba [ɨn'ba] - podziemie, niezależny
 inba [ɨn'ba] - podziemie, niezależny
 inba [ɨn'ba] - podziemie, niezależny
 inba [ɨn'ba] - podziemie, niezależny
 inba [ɨn'ba] - podziemie, niezależny

niebezpieczny [nɛ'pɛ'bezɛ'ʃɔnʲ] -
 niebezpieczny
 antykapizm [antʲ'kapɨzʲm] -
 antykapizm
 fa'cto'n [fa'cto'n] -
 fa'cto'n
 składowy [skɔ'ladɔvʲ] -
 składowy
 odwracanie [od'vra'tsaniɐ] -
 odwracanie
 dokończony [dɔ'ko'ntʃɔnʲ] -
 dokończony
 wstydliwy [vɔ'stɨd'litɨ] -
 wstydliwy
 przyzwoity [pɨ'zɨ'zɔ'itɨ] -
 przyzwoity
 dokończony [dɔ'ko'ntʃɔnʲ] -
 dokończony
 okupacja [ɔ'kupatsja] -
 okupacja